

Državni izpitni center

M 0 8 2 6 1 1 1 2

JESENSKI IZPITNI ROK

GLASBA

≡ Izpitna pola D ≡

Posebni baletni test

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 29. avgust 2008 / 75 minut

SPLOŠNA MATURA

V nalogah od 1 do 5 z videoposnetkov prepoznajte korake in označite pravilne odgovore:

1. ___ battement jeté
 pas jeté (1 točka)
2. saut de basque
 ___ pas de basque (1 točka)
3. tours piqués en dedans
 ___ tours piqués en dehors (1 točka)
4. brisé
 ___ assemblé battu (1 točka)
5. entrechat-quatre
 ___ entrechat-six (1 točka)

V nalogah 1 do 5 dobi kandidat za vsak pravilen odgovor 1 točko.

6. Zapišite na videu posneto etudo:
 jeté, temps levé, jeté, temps levé, ballotté, ballotté, coupé ballonné,
 pas de bourrée (en tournant), brisé, brisé, échappé sur un pied, coupé, assemblé. (2 točki)
*Za zapis etude brez napake ali z eno napako 2 točki, če sta napaki dve 1 točka,
 če je napak več pa 0 točk.*

7. Zapis etude ni v skladu z videoposnetkom. Prečrtajte napačni korak in na črto napišite pravega:
 failli, assemblé, failli, assemblé,
 contre temps, piqué arabesque, chassé, grand jeté entrelacé,
 chassé, piqué arabesque, chassé, ~~grand jeté entrelacé~~,
 coupé, tombé, pas de bourrée, sissonne fermée, relevé.
fouetté sauté (2 točki)
*Če kandidat prečrta (grand jeté) entrelacé, 1 točka, če napiše fouetté (sauté), 1 točka. Če sta oba
 odgovora pravilna, 2 točki.*

8. Oglejte si video posnetek in napišite:
 - a) naslov baleta: Vrag na vasi, 1 točka;
 - b) skladatelja: Fran Lhotka, ime in priimek ali samo priimek 1 točka;
 - c) dobo nastanka in slog: 1935 ali prva polovica 20. stoletja, folklorni balet, vsak podatek 1 točka, skupaj 2 točki;
 - d) koreografa prve postavitve: Pino Mlakar, ime in priimek ali samo priimek 1 točka;
 - e) tri solistične vloge v baletu: Vrag, Vražica, Mirko, Jela ... tri naštetih vloge prinesejo 1 točko, dve ali manj naštetih vlog pa 0 točk.
 (6 točk)

9. Posneti so trije glasbeni odlomki. S številko označite vrstni red predvajanih plesov:

___ valček

2 mazurka

___ polka

1 čardaš

3 poloneza

___ tango

(3 točke)

Za vsak pravilen odgovor 1 točka.

10. Oglejte si videoposnetek in določite, kateremu narodu ples pripada ali kako se ples imenuje.

Ruski ples

(2 točki)

Za pravilen odgovor 2 točki.

11. Navedite štiri korake ali druge značilnosti karakternih plesov iz prejšnje naloge.

Navadni hod, bočni hod, joločka, zmeika, drobni hod, pritop, samovarčik, verjovočka, kačalka, prisjodka, pas de basque (scenski), tradicionalni poklon ..., pa tudi značilni kostumi, glasbene značilnosti ipd.

(2 točki)

Za štiri pravilne odgovore 2 točki, za tri 1 točka, za dva ali manj pravilnih odgovorov pa 0 točk.

12. Jules Perrot je za štiri evropske balerine skoreografiral Pas de quatre. Navedite njihova imena.

Marie Taglioni, Fanny Cerito, Carlotta Grisi in Lucile Grahn.

Lahko imena in priimki ali samo priimki.

(2 točki)

Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točko, za en ali noben pravilen odgovor pa 0 točk.

13. Navedite štiri korake, ki se izvajajo kot vezni koraki v allegro.

pas couru, glissade, chassé, coupé, tombé, failli, pas de bourrée ...

(2 točki)

Za štiri pravilne odgovore 2 točki, za tri 1 točka, za dva ali manj pravilnih odgovorov pa 0 točk.

14. Razčlenite naslednje korake:

a) grand rond de jambe développé en dehors:

b) sissonne ouverte changée:

c) 1. arabesque:

d) pas de ciseaux:

(4 točke)

Odgovori morajo zajeti bistvo posameznih korakov. Za vsak pravilen odgovor 1 točka.

15. Opišite razvoj sodobnega plesa v Evropi v prvi polovici 20. stoletja.

V začetku 20. stoletja pride do velikih sprememb na vseh področjih (socialnem, v etiki in estetiki). Umetniki nočejo biti samo opazovalci, ampak hočejo aktivno sodelovati v družbenih spremembah. V umetnosti se rodita ekspresionizem in kubizem. Podobne spremembe se dogajajo na plesnem področju. Klasični balet ne omogoča koreografom dovolj svobode. Predhodnika teh teženj po spremembah sta že DELSARTE in DALCROZE, vendar njuna sistema ne izražata umetniškega sporočila.

(Opis razmer na umetniškem področju 1 točka, omemba DELSARTA in (ali) DALCROZA pa še 1 točka.)

ISADORA DUNCAN: Američanka, ki je zagovarjala svobodo gibanja. Opirala se je na starogrško kiparstvo in slikarstvo, vendar ni plesala tako kakor stari Grki. V bistvu je bil njen ples improvizacija. Plesala je po Evropi in Rusiji. V Rusiji ni imela večjega uspeha, je pa močno vplivala na razvoj plesa, predvsem v Nemčiji. Njeni poskusi, da bi ustanovila šolo, niso bili uspešni, saj njen ples ni imel teoretične podlage.

(Omemba imena 1 točka, opis njenega delovanja pa še 1 točka.)

RUDOLF von LABAN: Prvi, ki je teoretično utemeljil takratno plesno iskanje; imenujemo ga tudi "oče sodobnega plesa". Rodil se je v Bratislavi 1879. Na gimnaziji v Budimpešti je vodil skupino plesalcev in študiral osnove baleta. Posvetil se je študiju in preučevanju plesa, slikarstva in scenografije. Prepričan je bil, da je ples lahko samostojna umetnost – tudi brez glasbe!

Ustanovil je "Šolo za moderni umetniški ples" v Münchnu, na začetku prve svetovne vojne se je preselil v Švico. Po vojni je deloval največ v Nemčiji na različnih področjih: plesna teorija, nova načela plesa, organiziral in režiral je prireditve na stadionih, koreografiral in režiral je predstave v gledališčih ... Študiral je smeri in kakovost gibanja, pri tem se je opiral na Delsarta in Dalcroza. *(Zajeto bistvo zgornjih navedb 1 točka.)*

Napisal je veliko knjig o plesu. Zanj je ples tridimenzionalno gibanje. Velikega pomena je socialna sestavina plesa – ni zvezd ali velikih solistov. V svojih plesnih zborih je želel naučiti plesalce, da prilagodijo svoje kretnje gibom množice. Ples je obravnaval tudi kot vzgojno sredstvo. *(Zajeto bistvo zgornjih navedb 1 točka.)*

Njegova zamisel je še "Tanztheater", ki ga je pozneje razvila Pina Bausch. Njegova je tudi zamisel, kako bi ples zapisali. To je pozneje izpopolnil njegov učenec Knust – to pisavo v Ameriki imenujejo LABANOTATION. Labanu idej ni uspelo vedno izpeljati v praksi, so pa njegovi učenci na njegovih temeljih razvili široko dejavnost – izrazni ples. V Londonu danes deluje Laban center. *(Zajeto bistvo zgornjih navedb 1 točka.)*

KURT JOOSS: Delal je predvsem v gledališču, prepričan, da je ples enakovreden drami in operi. Študiral je tudi klasični balet. V Essnu je vodil plesni oddelek na znani Folkwangschule. Koreografiral je veliko znanih baletov: Perzijska kraljica, Demon, Pavana, Izgubljeni sin, Petruška, Velemesto, Ples na starem Dunaju ... Najbolj znan balet pa je Zelena miza ali, kakor ga je sam imenoval, Mrtvaški ples. Za ta balet je bil nagrajen v Parizu, kar mu je omogočilo delovanje v Ameriki in Angliji, kamor se je umaknil po prihodu nacistov. V Angliji je ustanovil The Jooss-Leeder School of Dance, njegova skupina pa je veliko gostovala po Južni in Severni Ameriki. Po vojni je spet prevzel vodenje Folkwangschule in ustanovil Folkwangballet. Obnovil je svoje stare baletne in ustvaril nekaj novih mojstrov. Posebno mesto zavzema režija in koreografija opere-baleta. Predstavitev duše in telesa. Jooss je prvi koreograf, ki je združil tehniko klasičnega baleta ter izraznost in svobodo novega plesa. Na njegovi šoli so poučevali različne plesne tehnike, kar so mu nekateri očiteli kot pomanjkanje sloga. *(Zajeto bistvo zgornjih navedb 2 točki.)*

MARY WIGMAN: Bila je Labanova učenka, delovala pa je predvsem na področju komornega in solističnega plesa. Njen ples so označevali kot "temačen, demonski, macabre" (Margaret Lloyd). Sama pa je trdila, da se ples začne tam, kjer se konča gimnastika. Telo je treba pripraviti kot instrument, ples pa ni posamezni gib, ampak način, kako so gibi povezani med seboj. Svoj ples je raje kakor izrazni imenovala "novi umetniški ples".

Študirala je pri Dalcrozu, nato pa prišla k Labanu in postala njegova asistentka. Njena pot je šla strmo navzgor po prvi svetovni vojni. Leta 1920 je postala voditeljica in koreografinja dresdenskega baleta. Ustanovila je svojo šolo, iz katere so prišli mnogi znani plesalci. Njena šola je postala središče sodobnega plesa. Kot koreografinja je delovala najprej v Dresdnu, nato pa v Berlinu. Veliko je gostovala kot plesalka in kot koreografinja. Njena pomembnejša dela so: Orfej in Evridika, Catulli Carmina, Carmina Burana, Posvečenje pomladi ter mnoge druge solistične in komorne koreografije. Ukvarjala se je tudi s pisanjem, njeni pomembnejši deli sta Nemška plesna umetnost in Govorica plesa.

(Zajeto bistvo zgornjih navedb 2 točki.)

V Evropi je delovalo še veliko Labanovih učencev, za nas pa sta najpomembnejša Pia in Pino Mlakar *(1 točka)*.

Vendar se kljub vsem prizadevanjem "izrazni ples" ali "nemški ekspresionizem" v Evropi ni uveljavil. Prizadevanja so zamrla med drugo svetovno vojno, po vojni pa se je Nemčija obrnila nazaj h klasičnem baletu, sodobni ples pa se je preselil v Ameriko *(1 točka)*.

Morebitni drugi podatki prinesejo še do 2 točki, vendar skupaj v 15. nalogi največ 10 točk.

(10 točk)

(Skupaj 40 točk)